

Az apostolok cselekedeteiben megírt történetek egyik legkedvesebb jelenete az, amikor a római keresztyének fogadják Pált a városba vezető úton. Végre az apostol megláthatta Rómát, bár fogolyként, de győzedelmes fogolyként; akit körülvett a szeretetnek és ragaszkodásnak azon gyülekezete, amely gyülekezet Krisztus vezetésével, az apostol munkássága nyomán indult el, hogy betöltse az Ő nevével a századokat.

Találkozott Seneca Pál apostollal? – tevődik fel a kérdés. A szerző így válaszol: „Elképzelhető, hogy Seneca már hallott Pál apostorról. Mint miniszterelnök, lehet, hogy véleményt kellett volna adnia Pál apostol ügyében – mint ahogy adott is –, és meghatározta a császári kormány magatartását a vallásnak ezzel az új formájával

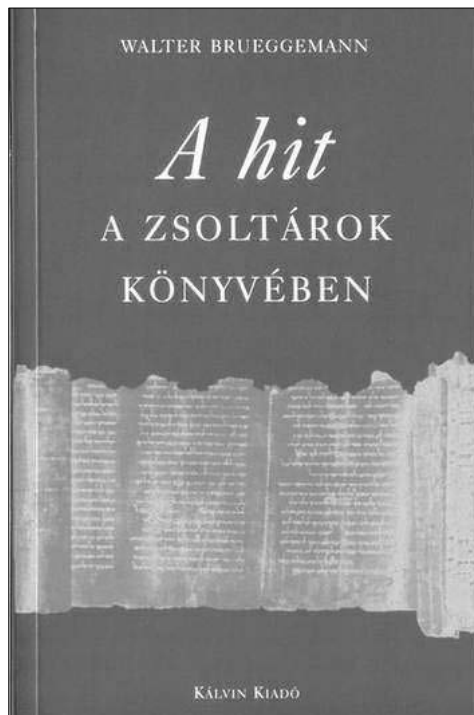
kapcsolatban... Nagy a kísértésem, hogy elképzeljek egy olyan alkalmat, amikor Seneca zárt gyaloghintójából kiszállva, betért Pál apostol bérelt szállására.”

Morton könyve mindig és mindenkinek, aki elolvassa ezt a könyvet, élményt jelent és fog jelenteni egész életében. Olyan fontos betekintést nyer Pál apostol életébe az olvasó, mint az ezen érdekes megállapítást: leveleit Pál apostol általában diktálta, de az üdvözlést a végén saját kezével és nagyobb betűvel írta. Mivel a bibliai könyvek mind csak későbbi másolatokban maradtak reánk, Pál keze írását nem ismerjük. Az apostol felismerte azt az örök igazságot, hogy az ember nem a saját ereje alapján, hanem Isten kegyelme folytán üdvözülhet.

Bányai László

Walter Brueggemann: *A hit a zsoltárok könyvében*

Ford: Görgey Etelka. Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest 2008. 100 old.

A Zsoltárok könyve teológiai, lelki-gondozói és liturgiai erőforrást nyújtott alkalmas és alkalmatlan időkben, s évszázadokon át segítséget nyújtott a hívek számára, akik éppen a zsoltárok által kaptak választ létfontosságú kérdéseikre. A zsoltárok a hitélet teljes skáláját felvonultatják az istendicséret magasságaitól a düh és a kétely mélységéig. De nem csupán Istennek címzett költemények és énekek. Felcsendül bennük Isten vigasztalása és öröme is. A hívő közösség meghallja belőlük Isten felséges szavát és megérti, hogy az élet egészét Isten uralma alá kell helyeznie.

A könyv szerzője egyik alapvető kérdésre keresi a választ: miként fogalmazzák meg a zsoltárok a hitet a hívő közösség számára, s hol érintkeznek a hétköznapi élet dinamikájával. Walter Brueggemann így fogalmaz: „...évszázadokon keresztül hívő nők és férfiak fordultak új-

ra és újra a zsoltárokhoz, mert annak Isten–ember párbeszédei nyújtották a legnagyobb segítséget az élet legfontosabb kérdéseiben. A Zsoltárok könyvében a hívő közösség annak az Istennek a felséges szavát hallotta és hallja meg, aki mind

a szükségben, mind az ünneplésben velük van. A zsoltárok az élet egészét Isten uralmába adják, ahol viszont az élet minden kérdése az örömhírt hirdető Isten elé vihető.”

Adorjáni Zoltán

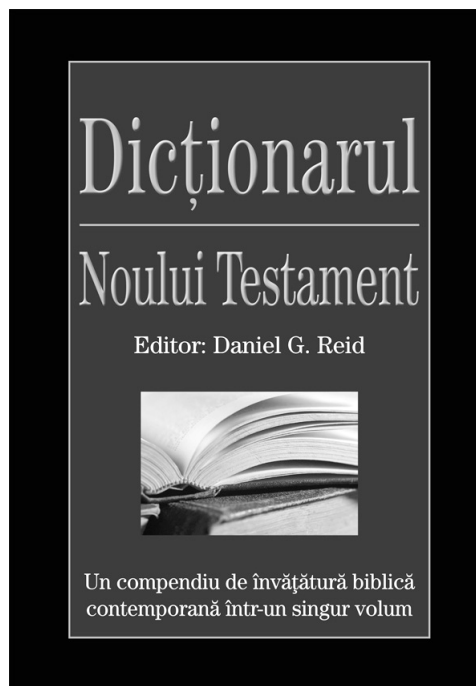
Daniel G. Reid (ed.): *Dicționarul Nouului Testament*

Casa Cărții din Oradea 2008. 1274 old.

Ez az igen terjedelmes kézikönyv, amely az Ószövetségről készült hasonló munka után jelenik meg, az evangéliumi egyházak 94 teológusának tollából származik, s négy olyan könyv 132 írását egyesíti egy kötetbe, amelyet az InterVarsity Press adott ki, s amelyet az *Evangelical Christian Publishers Association* aranyéremmel díjazott: *Dictionary of Jesus and the Gospels* (1992), *Dictionary of Paul and His Letters* (1993), *Dictionary of the Later New Testament and Its Developments* (1997) și *Dictionary of New Testament Background* (2000). Bemutatására 2008. május 14-én kerül sor Bukarestben.

A könyv részletes betekintést nyújt az Újszövetség könyveinek kérdéskörébe és írásba foglalásuk kontextusaiba. Bevezet az Újszövetség könyveiben jelentkező irodalmi műfajok sajátosságaiba és felvilágosítást nyújt számos kérdésben (pl.: fontos teológiai fogalmak, kulturális közegek, gazdasági és társadalmi viszonyok, gonosztizmus, filozófia, görög és római vallások, Holt-tengeri tekercek, Újszövetségben jelentkező ószövetségi címek és nevek stb.).

A tanulmányok mindig szem előtt tartják az újszövetségi könyvek háttérében álló ószövetségi hagyományt, és ott, ahol ez szükséges, kitekintést nyújtanak a ribinikus tradícióra is. Mindezek mellett rengeteg adatot közöl arról a környezet-

ről, amelyben Jézus Krisztus is élt, és megismertet a bibliakutatás legfrisebb eredményeivel. A könyv, tehát, helyettesíti és kiegészíti az eddigi, izagógikai jellegű munkákat.

Nem csupán a teológus hallgatók számára készült, hanem a szélesebb olvasói kör számára.

Adorjáni Zoltán